

Brüssel, 12.4.2017
COM(2017) 211 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Lapsrändajate kaitse

{SWD(2017) 129 final}

1. SISSEJUHATUS

Viimastel aastatel on järsult suurenenud Euroopa Liitu saabuvate lapsrändajate arv, kellest paljud on saatjata. 2015. ja 2016. aastal olid ligikaudu 30 % Euroopa Liidu varjupaigataotlejatest lapsed¹. Viimase kuue aasta jooksul on lastest varjupaigataotlejate koguarv kuuekordselt suurenenud².

Statistika taga peituvad konkreetsed lapsed, kes kogevad mitmesuguseid rändega seotud sündmusi, millest paljud on traumaatilised. Lapsrändajad on eriti haavatavad nende vanuse, kodust kaugel viibimise ja sageli oma vanematest või hooldajatest eraldatuse tõttu. Seetõttu vajavad nad konkreetset ja sobilikku kaitset.

Riskiolukorras on nii rändavad tüdrukud kui ka poisid ja nad langevad sageli äärmusliku vägivalla, ärakasutamise, inimkaubanduse, füüsilise ja psühholoogilise ahistamise ning seksuaalse kuritarvitamise ohvriks enne ja/või pärast ELi territooriumile saabumist. On oht, et nad tõrjutakse ühiskonnast ja hakkavad tegelema kuritegevusega või radikaliseeruvad. Lapsed võivad kaduma minna või oma perekondadest lahku sattuda. Tüdrukute puhul esineb eriti suur sundabielude risk, kui perekonnad satuvad raskesse olukorda või soovivad neid kaitsta edasise seksuaalvägivalla eest. Riskid suurenevad, kui lapsed reisivad saatjata või peavad jagama ülerahvastatud rajatise nende võõraste täiskasvanutega.

Laste kaitse seisneb eelkõige Euroopa väärtuste kaitsmises ning inimõiguste, väarikuse ja solidaarsuse austamises. See seisneb ka Euroopa Liidu õiguse täitmise tagamises ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta ja lapse õigusi käsitleva rahvusvahelise inimõigustealase õiguse austamises. Seetõttu on esmatähtis kaitsta kõiki lapsrändajaid kõigis rände etappides, olenemata nende seisundist.

Euroopa Liit koos liikmesriikidega on selles valdkonnas tegutsenud mitme aasta jooksul. ELi olemasolevad poliitikameetmed ja õigusaktid annavad lapsrändajate õiguste kaitseks kindla raamistiku, mis hõlmab kõiki aspekte, sealhulgas vastuvõtutingimusi, nende taotluste menetlemist ja integratsiooni. **Saatjata alaealisi käsitlev tegevuskava (2010–2014)**³ on olnud määrava tähtsusega, et suurendada teadlikkust saatjata lapsrändajate kaitse vajadustest ja et edendada kaitsemeetmeid⁴. Viimati on lapsrändajate kaitset käsitletud Euroopa rände tegevuskavas⁵ ja teatises selle rakendamise olukorra kohta⁶. Komisjoni soovitus „Investeerides lastesse aitame neil välja rabeleda ebasoodsate olude ringist“ on antud suuniseid selle kohta, kuidas vähendada laste vaesust ja parandada nende heaolu, kasutades üld- ja sihipäraseid meetmeid⁷. Selle tulemusena on liikmesriikides kogutud lapsrändajate kaitse kohta palju teadmisi ja häid tavasid.

Hoolimata neist headest tavadest ja liikmesriikides tehtud edusammudest on saabuvate lapsrändajate arvu hiljutine äkiline suurenemine seadnud riiklikud süsteemid ja haldusasutused surve alla ning

¹ Mõisted „lapsrändajad“ või „lapsed“ tähistavad käesolevas dokumendis kõiki lapsi (alla 18 aasta vanused inimesed), kes on kolmanda riigi kodanikud ja kes sundrändavad või rändavad ELi territooriumile või selle piires koos oma (kaugemate) pereliikmetega või mittepereliikmetega (vanematest eraldatud lapsed) või üksi, olenemata sellest, kas nad taotleavad varjupaika. Selles teatises kasutatakse mõistet „vanematest eraldatud laps“ Lapse Õiguste Komitee üldise märkuse nr 6 punktis 8 sätestatud tähenduses.

² <http://ec.europa.eu/eurostat/web/asylum-and-managed-migration/data/database>.

³ KOM(2010) 213 lõplik.

⁴ Sellele teatisele on lisatud komisjoni talituste töödokument, milles antakse teavet tegevuskava rakendamise kohta pärast 2012. aastat, SWD(2017)129.

⁵ COM(2015) 240 final.

⁶ COM(2016) 85 final.

⁷ Komisjoni 20. veebruari 2013. aasta soovitus 2013/112/EL „Investeerides lastesse aitame neil välja rabeleda ebasoodsate olude ringist“ (ELT L 59, 2.3.2013, lk 59).

toonud esile lüngad ja vajakajäämised lapsrändajate kõigi kategooriate kaitse valdkonnas. **Iga-aastase lapse õiguste foorumi lapsrändajate kaitset käsitleval kümnendal kohtumisel**, mille komisjon korraldas 28.–30. novembril 2016,⁸ vabaihenduste ja rahvusvaheliste organisatsioonide sihtotstarbelistel ümarlaua kohtumistel toimunud arutelude käigus ja 26.–27. jaanuaril 2017 toimunud konverentsil „Lost in Migration“⁹ (rändes kadunud) on rõhutatud vajadust võtta sihipäraseid meetmeid, et kaitsta paremini lapsrändajaid. Euroopa Nõukogu rände- ja pagulasküsimuste peasekretäri eriesindaja 23. märtsi 2017. aasta aruandes tehti samuti kindlaks lapsrändajate peamised probleemid Euroopas¹⁰.

Võttes arvesse, et Euroopasse saabuvate lapsrändajate arv on suurenenud ning riiklikele rände haldamise ja lapsekaitsesüsteemidele avaldatakse üha rohkem survet, määratakse käesoleva teatisega kindlaks meetmete komplekt, mida Euroopa Liit ja selle liikmesriigid peavad asjaomaste ELi asutuste (Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet, Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet) toel võtma või paremini rakendama.

Käesolev teatis tugineb asjaomastele ELi algatustele, mis on tehtud, et tegeleda rändealaste väljakutsetega, sealhulgas konkreetsetele täiendavatele kaitsemeetmetele, mis pakuti välja ELi varjupaiga õigusaktide reformi,¹¹ integratsiooni tegevuskava¹² ja tagasisaatmist käsitleva komisjoni soovitusel¹³ kontekstis, mis kaasnes uue tagasisaatmisalase tegevuskavaga¹⁴. Seetõttu on eesmärk tagada **kooskõlastatud ja tulemuslike meetmete komplekt**, et tegeleda Euroopasse saabuvate laste kiiret lahendamist vajavate kaitseelünkade ja -vajadustega, alates nende tuvastamisest, vastuvõttust ja menetluslike tagatiste rakendamisest kuni jätkusuutlike lahenduste kasutusele võtmiseni. Samuti on võimalusi suurendada valdkondadevaheliste meetmete võtmist kõigis rändeetappides, näiteks kasutada ELi rahalist toetust paremini ja sihipärasemalt, parandada lapsrändajate kohta andmete kogumist ja tagada väljaõpe kõigile lapsrändajatega tegelevatele inimestele. Need meetmed rakendatakse koostöös meetmetega, mille Euroopa Liit võtab, et kaitsta lapsi kõikjal maailmas, sealhulgas päritolu- ja transiidiriikides.

Kõiki neid elemente tuleks arendada edasi **rände haldamise ELi tervikliku lähenemisviisi** osana ja et tagada **lapsrändajate tõhus kaitse**, keskendudes piiriülese koostöö tugevdamisele¹⁵.

Kõigi lastega seotud meetmete või otsuste puhul peab olema määrava tähtsusega **lapse parimate huvide** põhimõte.

2. ALGPÕHJUSTEGA TEGELEMINE JA LASTEKAITSE RÄNDETEEDEL: VEELGI AKTIIVSEM ELI VÄLISTEGEVUS

Lapsrändajate kaitsmiseks tuleb kõigepealt tegeleda **algpõhjustega**, mille tõttu nii paljud lapsed alustavad ohtlikku reisi Euroopasse. See tähendab, et tuleb tegeleda vägivaldsete ja sageli pikaleveninud püsivate konfliktidega, sundrändega, ebavõrdse elatusasemega, piiratud majanduslike

⁸ http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=34456.

⁹ http://lostinmigration.eu/Conclusions_Lost_in_Migration_Conference.pdf.

¹⁰ <https://www.coe.int/en/web/portal/-/srsg-identifies-main-challenges-for-migrant-and-refugee-children-in-europe>.

¹¹ Vt http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1620_et.htm ja http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2433_et.htm.

¹² COM(2016) 377 final.

¹³ C(2017) 1600 (final)

¹⁴ COM(2017) 200 final.

¹⁵ Kooskõlas integreeritud lastekaitsesüsteemide kümne põhimõttega – http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/2015_forum_roc_background_en.pdf.

võimalustega ja juurdepääsuga põhiteenustele, kasutades pidevaid jõupingutusi, et kõrvalda vaesus ja puudus ning töötada välja integreeritud lastekaitse süsteemid kolmandates riikides¹⁶. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid on suurendanud oma jõupingutusi, et luua terviklik välispoliitika raamistik, mille abil saab tugevdada partnerriikidega tehtavat koostööd lastekaitse nõuete arvessevõtmiseks ülemaailmsel, piirkondlikul ja kahepoolisel tasandil. Euroopa Liit on võtnud endale täieliku kohustuse rakendada kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, milles kutsutakse üles tagama maailm, kus iga laps kasvab üles ilma vägivalda ja ärakasutamiseteta, kus kaitstakse tema õigusi ning juurdepääsu kvaliteetsele haridusele ja tervishoiule.

2015. aasta **Valletta tippkohtumise poliitilises deklaratsioonis ja selle tegevuskavas**¹⁷ kutsutakse üles ära hoidma ebaseaduslikku rännet, rändajate ebaseaduslikku üle piiri toimetamist ja inimkaubandust (keskendudes eriti naistele ja lastele) ja selle vastu võitlema ning samal ajal tegelema ebaseadusliku ja ohtliku rände algpõhjustega. 2016. aastal on ränne tänu partnerlusraamistiku¹⁸ vastuvõtmisele kaasatud kindlamalt ELi välispoliitikasse, et tegeleda selle algpõhjustega ja suunata ümber ELi arenguabi.

Praegu võetakse konkreetseid meetmeid, et rakendada eespool nimetatud lähenemisviisi, ja keskendutakse **partnerriikidele antavale toetusele, mille eesmärk on töötada seal välja lastekaitsemehhanismid**, pöörates eritähelpanu saatjata alaealistele, et tagada lastele rändeteel ohutu keskkond. Näiteks rände parema haldamise projekti (46 miljonit eurot) eesmärk on hallata rännet paremini Aafrika Sarve piirkondlikul tasandil, andes erikaitset saatjata ja vanematest eraldatud alaealistele, kellest on saanud inimkaubanduse ja inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise võrgustike ohvrid. Piirkondliku arengu- ja kaitseprogrammi raamistikus, mille projekte viiakse ellu Etiopias (30 miljonit eurot), Keenias (15 miljonit eurot), Somaalias (50 miljonit eurot), Sudaanis (15 miljonit eurot) ja Ugandas (20 miljonit eurot), pööratakse eritähelpanu saatjata alaealiste kaitsele, et tagada pagulaste ja neid vastu võtvate kogukondade jaoks tõendusmaterjalil põhinevad, innovatiivsed ja jätkusuutlikud arengu ja kaitse lahendused, sealhulgas põhiõiguste ja -teenuste kasutamise võimalus ja tagamine. Lääne-Aafrikas toetatakse päritolu- ja transiidiriike, et tugevdada lastekaitsealast piirkondlikku koostööd, toetades lapsrändajate kaitse Lääne-Aafrika võrgustikku ning aidates töötada välja ühised kaitse nõuded ning jätkusuutlikud tagasisaatmise ja taasintegreerimise mehhanismid. Praegu rakendatakse selles piirkonnas (näiteks Mauritaanias) muid konkreetseid suunatud meetmeid, mis keskenduvad lastega kaubitsemise potentsiaalsetele ohvritele.

Ohtlike teede kaudu toimuv saatjata laste ebaseaduslik ränne ELi muudab nad haavatavaks lastega kaubitsemisele ja ärakasutamisele ning ohustab nende tervist või isegi nende elu. On hakatud aktiivsemalt korraldama **teadlikkuse suurendamise kampaaniaid** riskide ja ohtude kohta, millega lapsed rändeteel kokku puutuvad.

ELi rahastatud humanitaarabioperatsioonide raames võetakse jätkuvalt arvesse poiste ja tüdrukute erivajadusi ja haavatavust ning tagatakse nende kaitse rände ajal. Kui see on asjakohane, siis toetatakse saatjata lapsi nii päritoluriigis kui ka erinevatel rändeteedel, sealhulgas hoitakse ära vägivalda (sealhulgas seksuaalvägivalda) ja reageeritakse sellele, tegeletakse eraldi iga üksikjuhtumiga, registreeritakse neid ja väljastatakse neile uuesti kaotatud isikutunnistused, otsitakse ja taasühendatakse perekondi, antakse psühholoogilist ja sotsiaalset tuge, teavitatakse ja koolitatakse

---

¹⁶ Vt komisjoni teatis „Väärakas elu: abist sõltumise asemel iseseisvaks“ (COM(2016) 234 final).

¹⁷ <http://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2015/11/12-valletta-final-docs/>.

¹⁸ COM(2016) 385 final.

neid ning tagatakse neile majutusvõimalused¹⁹. Näiteks Lõuna-Sudaanis on ÜRO Lastefond (UNICEF) korraldanud lastekaitse tegevusi, keskendudes eelkõige vanematest eraldamise ärahoidmisele ja sellele reageerimisele, perekonna otsimisele ja taasühendamisele, psühhosotsiaalse toe andmisele, miiniahualase koolituse andmisele ja muu elu päästva teabe esitamisele ning relvajõudude ja relvastatud rühmitustega seotud laste vabastamisele ja taasintegreerimisele. Iraagis annab organisatsioon Save the Children Mosuli kriisist mõjutatud lastele ja nende perekondadele vahetut elu päästvat abi ning parandab riigisiseste põgenike ja vastuvõtivate kogukondade tüdrukute ja poiste juurdepääsu kvaliteetsele ja kaasavale haridusele ning lastekaitseteenustele. Afganistanis annab Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon humanitaarkaitse abi haavatavatele dokumentideta Afganistani saatjata alaealistele.

Reageerides Süüria kriisile ja võttes arvesse, et pooled Süüria kriisist mõjutatud isikud Süürias ja väljaspool seda on lapsed, on komisjon teinud tööd Londoni konverentsi²⁰ eesmärgi saavutamise nimel, milleks on **anda kõigile pagulaslastele haridus**. Kogu piirkonnas on eraldatud üle 700 miljoni euro, et tagada Süüria kriisi eest põgenevatele lastele juurdepääs haridusele kas Türgi pagulasrahastu või Süüria kriisile reageerimiseks loodud ELi usaldusfondi kaudu. Nende jõupingutuste raames luuakse UNICEFiga Liibanoni, Türgit ja Jordaaniat hõlmav haridusalane piirkondlik partnerlus ning tehakse koostööd SPARKiga, German Jordanian Universityga, Briti Nõukoguga, Saksa Akadeemilise Vahetusteenistusega, NUFFICuga, Expertise France'iga ja ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga (UNHCR), et parandada kvaliteetse kõrghariduse omandamise võimalusi, andes stipendiume Süüria haavatavatele ja sisepõgenikest õpilastele ning Süüria pagulastele. Brüsselis 4.–5. aprillil korraldatud Süüria tuleviku toetamise teemalisel konverentsil²¹ nõustus komisjon koos teiste konverentsil osalejatega jätkama tööd selle nimel, et Süürias ega seda ümbritsevas piirkonnas ei tekiks laste kadunud põlvkonda ning et kõik pagulastest lapsed ja haavatavad lapsed vastuvõtvates kogukondades saaksid kvaliteetse hariduse, millele on tüdrukutel ja poistel võrdne juurdepääs.

Hiljuti läbivaadatud **laste õiguste edendamist ja kaitset käsitlevate ELi suunistega**²² uuendatakse ELi võetud kohustust edendada ja kaitsta lapse õiguste jagamatust suhetes kolmandate riikidega, sealhulgas päritolu- ja transiidiriikidega. Suunistes antakse ELi institutsioonide ja liikmesriikide töötajatele juhiseid selle kohta, kuidas võtta kasutusele süsteemi tugevdav lähenemisviis, millega tagatakse kõigi laste õiguste kaitse. Nõukogu rõhutas 3. aprillil 2017 vastu võetud järeldustes²³ pärast 2016. aasta septembris pagulasi ja rändajaid käsitleva New Yorgi deklaratsiooni vastuvõtmist,²⁴ et Euroopa Liit jätkab **aktiivset osalemist üleilmsete rännet ja pagulasi käsitlevate kokkulepete väljatöötamise protsessis**. Selles kontekstis kinnitas nõukogu vajadust kaitsta kõiki pagulastest ja rändajatest lapsi, sõltumata nende seisundist, ning seada alati esikohale lapse, sealhulgas saatjata ja oma perekonnast lahus oleva lapse parimad huvid, täielikus vastavuses ÜRO lapse õiguste konventsiooni ja selle fakultatiivprotokollidega.

¹⁹ Vt SWD(2016) 183 (final), „Humanitarian Protection: Improving protection outcomes to reduce risks for people in humanitarian crises“ (humanitaarkaitse: kaitsetulemuste parandamine humanitaarkriisides olevate inimeste riskide vähendamiseks).

²⁰ Vt konverentsi deklaratsioon: <https://www.supportingsyria2016.com/news/co-hosts-declaration-of-the-supporting-syria-and-the-region-conference-london-2016/>

²¹ Vt konverentsi deklaratsioon: <http://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2017/04/05-syria-conference-co-chairs-declaration/>

²² Laste õiguste edendamist ja kaitset käsitlevad ELi suunised, 7. märts 2017, 6846/17.

https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/22017/guidelines-promotion-and-protection-rights-child_en.

²³ Nõukogu 3. aprilli 2017. aasta järeldused lapse õiguste edendamise ja kaitse kohta, 7775/17.

²⁴ Pagulasi ja rändajaid käsitlev New Yorgi deklaratsioon, A/71/L.1*, 13. september 2016.

Peamised meetmed:

Komisjon ja liikmesriigid peaksid:

- käsitama esmatähtsana meetmeid, mille eesmärk on tugevdada lastekaitstesüsteeme rändeteedel, sealhulgas Valletta tippkohtumisel vastu võetud poliitilise deklaratsiooni ja tegevuskava ning partnerlusraamistiku rakendamise kontekstis ja arengukoostöö raames;
- toetama partnerriike, et aidata neil töötada välja tugevad riiklikud lastekaitstesüsteemid ja kodanike registreerimise teenused ning piirülene koostöö lastekaitse valdkonnas;
- toetama projekte, millega kaitstakse saatjata lapsi kolmandate riikide rändeteedel, eelkõige et vältida lastega kaubitsemist või laste ebaseaduslikku üle piiri toimetamist;
- rakendama aktiivselt laste õiguste edendamist ja kaitset käsitlevaid ELi suuniseid.

3. KIIRE JA PÕHJALIK TUVASTAMINE JA KAITSE

Pärast Euroopa Liitu saabumist tuleks lapsrändajad alati **tuvastada ja lastena registreerida**, kasutades kogu Euroopa Liidus ühtset andmekogumit (näiteks märkida, kas laps on saatjata, vanematest eraldatud või reisib perekonnaga, lapse kodakondsus või kodakondsusetus, vanus ja sugu). Lapsi tuleks käsitada esmatähtsana kõigis piiriületusega seotud menetlustes ning nad peaksid saama erialastelt töötajatelt tuvastamise ja registreerimise menetluse vältel piisavalt toetust. Kui töötajad võtavad sõrmejälgi ja koguvad biomeetrilisi andmeid, siis peaksid eelkõige kasutama lastesõbralikku ja sootundlikku lähenemisviisi. Haavatavust ja erikaitsevajadusi, sealhulgas tervishoiuga seotud vajadusi, tuleks süstemaatiliselt ja individuaalselt paremini hinnata.

Lastele ja eelkõige saatjata lastele avaldub üha rohkem **ärakasutamise ja lastega kaubitsemise risk**²⁵. Lapsed on inimkaubitsejate jaoks eriti haavatav sihtrühm ja sellise tegevuse ohvriks langemise risk on suurenenud Euroopa Liitu saabuvate laste suure arvu tõttu. Tuleks pöörata eritähelepanu selliste tüdrukute ja poiste vajadustele reageerimisele, kes on olnud mis tahes kujul seksuaalse või soopõhise vägivalda ohvrid. Vajalikke suunamisi riiklikesse lastekaitstesüsteemidesse ja/või inimkaubandusevastaseid suunamismehhanisme ei rakendata siiski alati või piisavalt kiiresti. Kui laps on kodakondsuseta, näiteks kuna ta on sündinud kodakondsuseta vanematele või kuna teda diskrimineeritakse sooliselt tema ema kodakondsusjärgse riigi õigusaktide alusel, siis võib teda olla keeruline lapsena tuvastada ning seetõttu viibib Euroopa Liidus selliste laste seisundi kindlakstegemine.

Seetõttu peaks tuvastamise ja registreerimise varajases etapis viibima kohal **lastekaitse eest vastutav isik**. Teised liikmesriigid peaksid vajaduse korral toetama kõige suurema surve all olevaid liikmesriike, lähetades sinna ELi ametite eksperdid. On vaja kiiresti tagada lastekaitse esmase vastuvõtu keskustes, nimetades igas esmase vastuvõtu keskuses ametisse lastekaitse ametniku, kelle puhul on tegemist lastekaitse eest vastutava isikuga, kellel on keskne roll kõigis lastega seotud küsimustes, olenemata sellest, kas need lapsed on rahvusvahelise kaitse taotlejad.

Piiriüleseid **perekonna otsimise ja taasühinemise** protsesse, sealhulgas päritolu- ja transiidiriikides, ei rakendata sageli, need kujunevad pikaajaliseks või neid alustatakse liiga hilja. Need menetlused peaksid olema kõigi laste jaoks ladusamad ja kiiremad, olenemata sellest, kas nad taotleavad rahvusvahelist kaitset (ja neil on seega Dublini määruse kohaselt õigus üleandmisele)²⁶ või nende suhtes kohaldatakse perekonna taasühinemise direktiivi²⁷. Lisaks sellele tuleks koos täiskasvanutega

²⁵ Vt COM(2016) 267 final.

²⁶ Määrus (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, ELT L 180, 29.6.2013, lk 31–59.

²⁷ Direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta, ELT L 251, 3.10.2003, lk 12–18.

reisivate vanematest eraldatud laste puhul enne edasi suunamist või saatjaks olevale täiskasvanule eestkoste õiguse andmist võtta meetmeid, et kontrollida laste perekondlikke sidemeid.

Kadunud lapsrändajatel on sama kaitse õigus kui kadunud lastel, kes on asjaomase riigi kodanikud. Kadunud laste küsimusega tegelemiseks on vaja luua kindlad ennetusmehhanismid ja reageerimismeetmed. Ennetusmehhanismi raames tuleb ükskõik kus Euroopa Liidu territooriumil leitud kadunud lapsed kiiresti tuvastada, registreerida ja suunata lastekaitseametisse.

Tuleb võtta kasutusele protokollid ja menetlused, **et süstemaatiliselt teatada** saatjata laste kadumise juhtumitest ja neile reageerida²⁸. Eelkõige vastuvõtukeskuste juhid, aga ka teised isikud, kes laste eest hoolitsevad, peaksid teatama politseile kõigist lapse kadumise juhtumitest. Vajaduse korral tuleb kasutada kadunud laste otsimise abitelefone (number 116 000, mis on kasutusel kõigis ELi liikmesriikides) ja lapsi käsitlevaid riiklikke häiremehhanisme. Politsei peaks registreerima kõik saatjata lapse kadumise juhtumid, sisestama hoiatusteate kadunud lapse kohta Schengeni infosüsteemi (SIS) ja võtma ühendust riikliku Sirene bürooga. Liikmesriigid peaksid samuti esitama taotluse, et Interpol avaldaks hoiatusteate kadunud isikute kohta,²⁹ kaasates vajaduse korral Europoli. Selleks, et suurendada teadlikkust kadunud laste temaatikast, võib ühe täiendava meetodina kasutada ka teavituskampaaniaid sobilikes avalikes kohtades.

Hiljuti välja pakutud SISi reform hõlmab ettepanekut lisada süsteemi kadunud lapse hoiatusteate liigitus, märkides lapse kadumise asjaolud ning kas tegemist on saatjata lapsega ja/või inimkaubanduse ohvriga, kui see on teada³⁰. Praegu töötatakse välja SISi sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteemi. Tänu sellele on võimalik otsida SISis isikuid sõrmejälgede alusel ja määrata usaldusväärsemalt kindlaks kaitset vajavad lapsed. Kadunud laste leidmist võib lihtsustada ka see, kui sõrmejälgede ja näokujutiste võtmise vanust alandatakse 14 aastalt kuuetele aastale, nagu on välja pakutud muudetud Eurodaci määruses³¹. Lisaks sellele aitab tulevane riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem³² parandada nende Euroopas kaduma läinud laste tuvastamist ja avastamist, kes on kolmandate riikide kodanikud.

Peamised meetmed:

Alates 2017. aastast julgustatakse liikmesriike komisjoni ja ELi ametite toetusel:

- koguma ja vahetama võrreldavaid andmeid, et lihtsustada kadunud laste piiriülest otsimist ja perekondlike sidemete kontrollimist;
- kasutama lastesõbralikku ja sootundlikku lähenemisviisi, kui nad võtavad sõrmejälgi ja koguvad biomeetrilisi andmeid;
- tagama, et tuvastamise ja registreerimise varajases etapis viibib kohapeal lastekaitse eest vastutav isik ja et igas esmase vastuvõtu keskuses nimetatakse ametisse lastekaitse ametnikud;
- võtma kasutusele menetlused ja protokollid, et süstemaatiliselt teatada kõigist saatjata laste kadumise juhtumitest ja neile reageerida.

²⁸ Vt näiteks terviklikku lähenemisviisi, mida Rootsi kasutab kadunud saatjata laste puhul (riiklik kaardistamine / analüüs / järeelmeetmed). <http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/Sv/manniska-och-samhalle/manskliga-rattigheter/ensamkommande-barn-som-forsvinner/Sidor/mapping-analysis-follow-up-on-missing-unaccompanied-minors-in-sweden.aspx>.

²⁹ Pöörates nõuetekohaselt tähelepanu kaitsemeetmetele, et vältida olukorda, kus kolmandate riikide osalejad võivad tõsiselt kahjustada rahvusvahelise kaitse taotlejaid või nende perekondi.

³⁰ COM(2016) 883 final.

³¹ COM(2016) 272 final.

³² COM(2016) 194 final.

4. NÕUETEKOHASE VASTUVÕTU TAGAMINE EUROOPA LIIDUS

Lapsrändajatele tagatakse **vastuvõtutingimuste** raames mitte ainult ohutu ja sobilik majutus, aga ka vajalikud tugiteenused lapse parimate huvide ja heaolu kaitsmiseks, näiteks sõltumatu esindaja ning juurdepääs haridusele, tervishoiule, psühhosotsiaalsele toele ja vaba aja veetmise võimalustele ning integratsiooniga seotud meetmed.

Vastuvõtukoht ei ole alati kohandatud laste vajadustega ja töötajatel ei ole alati lastega töötamiseks vajalikku väljaõpet või kvalifikatsiooni. Kõigis vastuvõtukohtades ei ole veel kasutusel sobilikke lastekaitse- ja julgeolekumeetmeid. Individuaalsete vajaduste hindamised ei pruugi vastata nõuetele või neid ei pruugita ellu viia, mille tõttu ei ole võimalik rakendada iga lapse vajadustele kohandatud reageerimismeetmeid. Kuigi viimastel aastatel on hakatud saatjata lapsi rohkem perekonnapõhiselt hooldama ja kasuperekonda paigutama ning see on osutunud tulemuslikuks ja kulutõhusaks, ei kasutata seda siiani piisavalt. Traumeeritud lapsed ja perekonnad vajavad psühholoogilist tuge ning seksuaalset ja soolist vägivalda kogeda võinud tüdrukud ja poisid vajavad eriteenuseid, millega edendatakse seksuaal- ja reproduktiivtervise hoolekandeteenuste kättesaadavust. Kogukondades elavatel lastel võib olla raske saada juurdepääsu tervishoiule ja haridusele. Lastele ei tagata alati varajast juurdepääsu haridusele, kuigi see on ÜRO lapse õiguste konventsioonist lähtuvalt nende inimõigus ning määrava tähtsusega, et tagada nende tulevik ja heaolu.

Et nende probleemidega tegeleda, peab komisjon ka edaspidi esmatähtsaks turvalist juurdepääsu formaalharidusele ja mitteformaalsele haridusele, vähendades aega, mille jooksul lapse haridustee on katkenud³³. Tuleb teha võimaluste piires kõik, et tagada sobilike ja ohutute vastuvõtutingimuste olemasolu ja kättesaadavus. Näiteks võiks saatjata lapsed paigutada täiskasvanud sugulaste juurde, kasuperekonda või konkreetselt laste jaoks kohandatud majutuskeskustesse või tagada neile muu sobilik majutus, mille puhul võib tegemist olla range järelevalve all olevate avatud vastuvõtukeskustega, kus on võetud arvesse laste kaitse tagamist, või vanematele lastele mõeldud väiksemate eraldiseisvate eluasemetega³⁴. Asjasse puutuvad nõuded on sätestatud ÜRO suunistes laste asendushoolduse kohta³⁵.

Teatavatel juhtudel on lapsed majutatud suletud rajatistesse, kuna puuduvad sobilikud alternatiivsed vastuvõtukohtad. Arvestades **kinnipidamise negatiivset mõju** lastele, tuleks haldusaresti kasutada kooskõlas ELi õigusega ainult erandjuhul, kui see on rangelt vajalik ja ainult viimase võimalusena. Seda tuleks teha võimalikult lühikese aja jooksul ja kunagi ei tohiks kasutada majutamiseks vanglat.

Kui kinnipidamine on põhjendatud, siis tuleb teha kõik endast võimalik, et tagada lapsrändajate haldusaresti jaoks piisavate sobilike alternatiivide olemasolu ja kättesaadavus,³⁶ sealhulgas ELi fondidest antava toetuse abil. Kinnipidamise alternatiivide edendamine on peamine teema lapse õiguste foorumi 11. kohtumisel (2017. aasta novembris).

Vastuvõtukeskuste toimimist peaks olema võimalik paranda ka luues riiklikul tasandil **tõhusad järelevalvesüsteemid**, mille abil tagatakse, et ärihuvisid (kasumi eesmärgil töötavate keskuste puhul) ei seata lastekaitsest tähtsamale kohale. Selleks, et toetada liikmesriike, koostab Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet (EASO) 2017. aastal lisaks eelmisel aastal väljatöötatud

³³ Eelkõige erakorralise toetuse rahastamisvahendi abil. http://ec.europa.eu/echo/what-we-do/humanitarian-aid/emergency-support-within-eu_en.

³⁴ Nagu on sätestatud direktiivi 2013/33/EL (millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (uuesti sõnastatud), ELT L 180, 29.6.2013, lk 96–116) artiklis 24.

³⁵ <http://www.refworld.org/docid/4c3acd162.html>.

³⁶ Vt direktiivi 2013/33/EL (millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (uuesti sõnastatud), ELT L 180, 29.6.2013, lk 96–116) artikkel 11 ning taustteabe dokument, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti kinnipidamist käsitlevad nõuded ja jaotise „Alternatives to detention“ (kinnipidamise alternatiivid) punktid 84–88. http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=42359.

vastuvõtutingimuste alastele suunistele, mida kohaldatakse kõigi varjupaigataotlejate suhtes, konkreetsed suunised saatjata laste materiaalseste vastuvõtutingimuste näitajate ja tegevusnõuete kohta.

Peamised meetmed:

Alates 2017. aastast kutsutakse liikmesriike komisjoni ja ELi ametite toetusel üles võtma järgmisi meetmeid:

- tagama, et laste individuaalsed sugu ja vanust arvestavad haavatavuse ja vajaduste hindamised teostatakse kohe saabumisel ja nende tulemusi võetakse arvesse kõigis järgnevates menetlustes;
- tagama kõigile lastele nende ja/või nende vanemate seisundist sõltumata õigeaegne tervishoiuteenuste (sealhulgas ennetavad teenused) ja psühhosotsiaalse toe ning kaasava koolihariduse kättesaadavuse;
- tagama saatjata lastele erinevate hooldusvõimaluste, sealhulgas tugiperede/perekonnapõhise hoolduse olemasolu;
- võtma kõigis lapsi majutavates vastuvõtukeskustes kasutusele lastekaitsepoliitika meetmed, määrates sealhulgas ametisse lastekaitse eest vastutava isiku;
- tagama ja jälgima, et lapsrändajate haldusarestile on olemas teostatavad alternatiivid ning need on kättesaadavad;
- tagama lapsrändajate vastuvõtmist hõlmava asjakohase ja tõhusa järelevalvesüsteemi olemasolu;
- rakendama täiel määral peagi avaldatavaid EASO suuniseid, mis käsitlevad saatjata laste materiaalseste vastuvõtutingimuste tegevusnõudeid ja näitajaid.

5. SEISUNDI KINDLAKSMÄÄRAMISE MENETLUSE KIIRE JA TÕHUSA ALGATAMISE NING MENETLUSLIKE TAGATISTE RAKENDAMISE TAGAMINE

Asjakohaseid kaitsemeetmeid tuleb kohaldada kõigi Euroopa Liidu territooriumil elavate laste suhtes, sealhulgas varjupaiga- ja tagasisaatmismenetluse kõigi etappide vältel. Praegu tuleb hoogustada jõupingutusi mitmete oluliste kaitsemeetmete võtmisel, see hõlmab eelkõige teabe kättesaadavust, seaduslikku esindamist ja eestkostet, õigust olla ära kuulatud, õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ning valdkondadeülest ja õigusi järgivat vanuse kindlaksmääramist.

Eestkostjatel on oluline roll selle tagamises, et kõik saatjata lapsed saaksid kasutada oma õigusi ja et nende huvid oleksid kaitstud. See hõlmab ka saatjata lapsi, kes varjupaika ei taotle. Eestkostjad saavad aidata luua lapsega usaldusliku suhte ning tagada koostöös teiste osalejatega laste heaolu, sealhulgas ühiskonda integreerumisel. Eestkostjad saavad aidata vältida ka laste kaotsiminekut või inimkaubanduse ohvriks langemist. Mõnedes liikmesriikides esineb praegu eestkostesüsteemi toimimises tõsiseid puudusi, see hõlmab eelkõige olemasolevate sobilike kvalifitseeritud eestkostjate arvu ning nende määramise kiirust. Eestkostesüsteemide tegevust tuleks vajaduse korral tõhustada. Eestkostjaid tuleb värvata piisaval arvul, neid tuleb määrata kiiremini ning nad peavad olema oma ülesannete täitmiseks paremini ettevalmistatud. Samuti on pakiline vajadus töötada eestkostjate ja liikmesriikide eestkostesüsteemide vahel välja ja vahetada häid tavasid. Seetõttu luuakse 2017. aastal Euroopa eestkostevõrgustik.

Komisjoni 2016. aasta ettepanekutes **Euroopa ühise varjupaigasüsteemi** reformimiseks tunnustati eestkostjate olulist rolli saatjata laste toetamisel ning otsiti võimalusi laste suhtes kohaldatavate konkreetsete kaitsemeetmete tõhustamiseks³⁷. Varjupaigamenetluste määruse³⁸ ettepaneku eesmärk

³⁷ Vt http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1620_et.htm ja http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2433_et.htm.

on tugevdada liikmesriikide eestkostesüsteeme, uue Dublini määrusega³⁹ tuleks aga tagada lapse rahvusvahelise kaitse taotluse eest vastutava liikmesriigi kiire kindlaksmääramine.

Vanuse kindlaksmääramise meetodid ja menetlused on liikmesriigiti väga erinevad ning ei järgi sageli EASO soovitusi ja levinud tava; Näiteks võidakse teostada tarbetuid vanuse kindlaksmääramisi ning mõnikord kasutatakse sekkuvaid meetodeid, eestkostjad määratakse sageli alles pärast vanuse kindlaksmääramise menetluste teostamist ning vanusega seotud vaidluste tulemusena satuvad lapsed mõnikord kinnipidamisasutusse. Mõnedel juhtudel eeldatakse, et lapsed maksavad kindlaksmääratud vanuse vaidlustamise eest ise. Kui kaheldakse selles, kas isik on alla 18aastane, tuleb kasutada usaldusväärseid, mitut valdkonda hõlmavaid vanuse kindlaksmääramise menetlusi, mis on täielikult kooskõlas ELi õiguses sätestatud vanuse kindlaksmääramisega seotud õiguslike tagatistega. Juhul kui tulemused on ebapiisavad, tuleks ELi õiguse alusel eeldada, et isik on laps ning tõlgendada tulemusi tema kasuks⁴⁰. 2017. aastal ajakohastab EASO vanuse kindlaksmääramise suuniseid.

Nagu eespool öeldud, on **perekondade otsimise ning perekondade taasühinemise/ühtsusega seotud menetlused** sageli pikaajalised või algatatakse need liiga hilja. Sellised menetlused tuleks läbi viia sõltumata lapse õiguslikust seisundist ning nendesse peaks olema kaasatud lastekaitse eest vastutav isik või lapse eestkostja, kui see on määratud. Varjupaigataotlejate puhul ei kasutata Dublini määruse perekonna ühtsust käsitlevate sätete alusel toimuvaid üleandmisi piisavalt ning mõnikord kulub nende rakendamiseks mitmeid kuid. Perekondade taasühinemise menetluste kiirendamiseks tuleb teha kooskõlastatud jõupingutusi, seades esikohale saatjata ja vanematest eraldatud lapsed. Laste üleandmisel Euroopa Liidu piires Dublini määruse või mõne muu menetluse alusel on äärmiselt tähtis igas liikmesriigis lapse heaolu eest vastutavate asutuste vaheline tihe koostöö. Liikmesriigid peaksid täiel määral kasutama olemasolevaid koostöökanaleid, näiteks Brüsseli Iia määruses⁴¹ sätestatud keskastutuste kaudu.

Varjupaiga- ja teiste lapsi käsitlevate menetluste teostamisel esineb mõnikord suuri viivitusi. Laste seisundi kindlaksmääramise menetlusi tuleks käsitada prioriteedina (kiireloomulisuse põhimõte) kooskõlas Euroopa Nõukogu suunistega lapsesõbraliku õigusemõistmise kohta⁴².

Varjupaigataotlejate Itaaliast ja Kreekast ümberpaigutamise eesmärk ei ole ainult nendele liikmesriikidele avalduva surve vähendamine, vaid ka ümberpaigutatud isikute jaoks varjupaigamenetlustele kiire juurdepääsu tagamine. **Ümberpaigutamist käsitlevate nõukogu otsuste**⁴³ kohaselt peaksid liikmesriigid esikohale seadma haavatavate isikute, sealhulgas saatjata laste ja teiste erakordselt haavatavas olukorras olevate laste ümberpaigutamise. 2016. aasta detsembris kutsus Euroopa Ülemkogu liikmesriike üles tõhustama jõupingutusi eelkõige saatjata laste ümberpaigutamise kiirendamiseks⁴⁴. Hoolimata komisjoni pidevatest üleskutsetest oli 2. aprillil 2017. aasta seisuga Kreekast ümberpaigutatud ainult 341 saatjata ja vanematest eraldatud last.

³⁸ COM(2016) 467 final.

³⁹ COM(2016) 270 final.

⁴⁰ Varjupaika taotlejate lapsrändajate puhul on see sätestatud direktiivis 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta, ELT L 180, 29.6.2013, lk 60-95. Vt ka direktiivi 2011/36/EL (milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset) artikli 13 lõige 2, ELT L 101, 15.4.2011, lk 1-11.

⁴¹ Määrus (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega (ELT L 338, 23.12.2003, lk 1-29).

⁴² Kooskõlas varjupaigamenetluste direktiivi artikli 31 lõikega 7 ja Euroopa Nõukogu lapsesõbraliku õigusemõistmist käsitlevate suuniste punktiga 50. https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016804b2cf3.

⁴³ Nõukogu 14. septembri 2015. aasta otsus (EL) 2015/1523, millega kehtestatakse rahvusvahelise kaitse valdkonnas ajutised meetmed Itaalia ja Kreeka toetamiseks, ja nõukogu 22. septembri 2015. aasta otsus (EL) 2015/1601, millega kehtestatakse rahvusvahelise kaitse valdkonnas ajutised meetmed Itaalia ja Kreeka toetamiseks.

⁴⁴ http://www.consilium.europa.eu/et/meetings/european-council/2016/12/20161215-euco-conclusions-final_pdf/.

Itaalias on ümberpaigutatud ainult üks vanematest eraldatud laps, kuna ametiasutused ei ole veel välja töötanud konkreetselt saatjata lastele suunatud ümberpaigutamismenetlust⁴⁵. On oluline, et liikmesriigid võtaksid eelkõige saatjata ja vanematest eraldatud lastega seoses suuremaid kohustusi.

Peamised meetmed:

2017. aastal võtavad komisjon ja ELi ametid järgmisi meetmeid:

- luuakse Euroopa eestkostevõrgustik, et töötada koostöös Euroopa eestkostetasutuste võrgustikuga välja häid tavasid ja suuniseid eestkoste kohta ning neid vahetada;
- EASO ajakohastab vanuse kindlaksmääramise suuniseid.

Komisjoni ja ELi ametite toetusel kutsutakse liikmesriike üles võtma järgmisi meetmeid:

- tõhustatakse eestkostetasutuste tegevust tagamaks, et kõigile saatjata lastele määratakse kiiresti eestkostjad;
- rakendatakse usaldusväärseid, mitut valdkonda hõlmavaid ja mittesekkuvaid vanuse kindlaksmääramise menetlusi;
- tagatakse kiire ja tõhus perekondade otsimine ELis või väljaspool seda, kasutades selleks kõiki olemasolevaid piiriülese koostöö kanaleid;
- seatakse esikohale lastega seotud juhtumid (nt varjupaigataotlused) kiireloomulisuse põhimõttest lähtudes;
- seatakse esikohale saatjata laste Kreekast ja Itaaliast ümberpaigutamine.

6. PÜSIVATE LAHENDUSTE TAGAMINE

Püsivad lahendused mängivad kõigi laste jaoks pikemas perspektiivis normaalsuse ja stabiilsuse tagamisel olulist rolli. Püsivate lahenduste tuvastamisel tuleks kaaluda kõiki võimalusi, nagu näiteks integreerumine liikmesriiki, tagasipöördumine päritoluriiki, ümberasustamine või perekonnaliikmetega taasühinemine kolmandas riigis. On oluline, et kõigi juhtumite puhul toimub põhjalik **parimate huvide kindlaksmääramine**⁴⁶.

Varjupaika mitte saanud, kuid ka päritoluriiki tagasisaatmisele mitte kuuluvate laste õigusliku seisundi kohta tuleks kehtestada selged eeskirjad⁴⁷. Liikmesriigid peaksid looma menetlused ja protsessid, mis aitavad tuvastada püsivaid lahendusi igal üksikjuhul; samuti tuleb selgelt määratleda kindlaksmääramisel osalevate isikute rollid ja ülesanded vältimaks, et lapsed ei jääks õigusliku seisundiga seoses pikaks ajaks teadmatusse. **Hariduse, tervishoiuteenuste ja psühhosotsiaalse toe kättesaadavus** tuleks tagada püsiva lahenduse otsimise ajal. Liikmesriigid peaksid ka otsima võimalusi tagasisaatmisele mitte kuuluvate laste seisundi kindlaksmääramise menetluste kättesaadavuse ja elaniku staatuse kindlaksmääramise tagamiseks, seda eelkõige nende puhul, kes on riigis juba mõnda aega elanud.

Laste **varajane integreerimine** mängib nende täiskasvanuikka jõudmise toetamisel olulist rolli. See on sotsiaalne investering ning oluline tegur kogu Euroopas sotsiaalse ühtekuuluvuse toetamisel. Laste integreerimine juba varases eas üld- ja sihtotstarbeliste meetmete abil on oluline ka selleks, et

⁴⁵ COM(2017)212 final.

⁴⁶ Vt http://www.connectproject.eu/PDF/CONNECT-EU_Reference.pdf (lk 59) püsivaid lahendusi käsitlevate ELi sätete ülevaade.

⁴⁷ Kooskõlas 7. märtsi 2017. aasta tagasisaatmissoovituse (COM(2017) 1600 final) lõikega 13.

minimeerida võimalikku kuritegevuse või radikaliseerumise ohtu⁴⁸. Radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustik uurib olemasolevaid tavadid ja lähenemisviise, kuidas toetada traumeeritud lapsi, kes võivad olla radikaliseerimise suhtes haavatavad⁴⁹. Varajase integratsiooni raames edendatakse positiivset suhtumist mitmekesisusse ning võideldakse rassismi, ksenofoobia ja eelkõige lapsrändajate vastu suunatud vihakõnega.

Kuna alles hiljuti saabunud lapsed ei pruugi olla omandanud täielikult ja aktiivselt ühiskonda integreerumiseks ning eelkõige õppimise jätkamiseks või tööturul osalemiseks piisavaid oskusi ja teadmisi, tuleks selles üleminekuetapis olevaid lapsi juhendada ja toetada ja luua võimalusi haridustee ja koolituse jätkamiseks. Lisaks sellele, nagu ka riigi hoolekandesüsteemis olevate ELi kodanikest laste puhul, tuleb luua mehhanismid ja protsessid, et aidata riigi hooldekandesüsteemis olevatel lapsrändajatel valmistuda üleminekuks täiskasvanuikka/hoolekandesüsteemist lahkumiseks.

Komisjon edendab kõnealusel valdkonnas liikmesriikidevahelist koostööd, vahendades heade tavade vahetust⁵⁰ ning andes rahalist toetust kõiki lapsrändajaid, sealhulgas saatjata lapsi hõlmavatele, integratsiooniga seotud katseprojektidele. Saatjata laste integratsioon on üks Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (2014–2020) prioriteete. Kooskõlas kolmandate riikide kodanike integratsiooni tegevuskava⁵¹ ja nõukogu 2016. aasta detsembri järeldustega⁵² hõlmavad praeguseks võetud meetmed erinevaid valdkondi käsitlevaid projektikonkursse, mille põhiprioriteediks on integratsioon.

Liikmesriikide integratsioonipoliitika peegeldab nende mitmekesisest sotsiaalset ja majanduslikku tausta ning tingimusi. **Kaasava hariduse varajane ja tõhus kättesaadavus** (sh alusharidus ja lapsehoid) on üks kõige olulisemaid ja kaalukamaid laste integreerimise vahendeid, millega toetatakse keeleoskust, sotsiaalset ühtekuuluvust ja vastastikust mõistmist. Integratsiooni oluliseks osaks on koolitus, mis valmistab õpetajaid ette töötama erineva taustaga lastega. Oluline on ka pöörata tähelepanu teistele sotsialiseerumise vormidele, seda sealhulgas vaba aja tegevuste ja spordi kaudu. Haridus ning selle kättesaadavuse tagamiseks vajalikud meetmed (nt keelekursused) peavad olema avatud kõigile lastele, isegi kui nad saadetakse tagasi kolmandatesse riikidesse. Kuna kasvab oht, et lapsrändajad hoitakse ülejäänud haridussüsteemist lahus⁵³, on kaasava ja mittediskrimineeriva hariduse kättesaadavus oluline meede, mis toetab laste integratsiooni muudes eluvaldkondades. **Tervishoiu õigeaegne kättesaadavus ja piisav elatustase** on laste vastuvõtva riigi ühiskonda integreerumisel väga olulisel kohal. Eriti oluline on elutingimuste parandamine, laste vaesuse vastu

⁴⁸ Kooskõlas nõukogu 3. novembri 2016. aasta järeldustega (13611/16) ja (COM(2016) 379 final). Vt ka Euroopa Nõukogu 15. märtsi 2016. aasta aruande „Preventing the radicalisation of children by fighting the root causes“ järeldused ning Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee resolutsioon 2103/2016.

⁴⁹ Vt radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustiku 2016. aasta novembri arutelu dokument „Child returnees from conflict zones“, milles kirjeldatakse ohustatud lastega töötamisel esile kerkivaid probleeme. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_child_returnees_from_conflict_zones_112016_en.pdf ; vt ka peagi radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustiku tagasipöördujaid käsitleval konverentsil 2017. aasta juunis esitletav käsiraamat, milles käsitletakse tagasipöördujate suhtes võetavaid meetmeid ja milles on eraldi lastega seotud probleemidele pühendatud peatükk.

⁵⁰ Vt Euroopa integratsioonialane veebisait <https://ec.europa.eu/migrant-integration/search?search=child+good+practices>.

⁵¹ COM(2016) 377 final.

⁵² <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15312-2016-INIT/et/pdf>.

⁵³ Vt Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti aruanne „Together in the EU – Promoting the participation of migrants and their descendants“ <http://fra.europa.eu/en/publication/2017/migrant-participation>.

võitlemiseks võetavad meetmed ning tervishoiuteenuste (sealhulgas vaimse tervise teenused) osutamise tagamine⁵⁴.

Liikmesriigid peaksid senisest enam kasutama **ümberasustamist ja muid lastele, sealhulgas perekondades elavatele lastele mõeldud seaduslikke vahendeid**, keskendudes eelkõige kõige haavatavamatele. Saatjata või vanematest eraldatud lastel ja nende perekondadel võib olla õigus kiirele ümberasustamisele liikmesriikide riiklike ümberasustamisprogrammide kaudu või 20. juuli 2015. aasta ümberasustamist käsitlevate järelduste⁵⁵ alusel loodud käimasoleva Euroopa ümberasustamiskava ning 18. märtsi 2016. aasta ELi-Türgi avalduse raames. Saatjata või vanematest eraldatud laste ümberasustamist toetatakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi määruse⁵⁶ raames ELi ümberasustamisprogrammide rahaliste stiimulite kaudu. 13. juulil 2016 kiitis komisjon heaks ettepaneku määruse kohta, millega luuakse liidu ümberasustamisraamistik, mille raames nimetatakse ohus olevad lapsed ja noorukid haavatavateks isikuteks, kellel on õigus ümberasustamisele⁵⁷.

Kui see on nende enda parimates huvides, tuleks lapsed **tagasi saata** oma päritoluriiki või taasühendada oma perekonnaliikmetega muus kolmandas riigis. Laste nende päritoluriiki tagasisaatmise otsused peavad järgima tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet ning lapse parimaid huve, otsuse aluseks peab olema juhtumipõhine hindamine ning õiglane ja tõhus menetlus, millega tagatakse nende õigus kaitsele ja mittediskrimineerimisele. Erilist tähelepanu tuleks pöörata paremale koostööle päritoluriikidega, tagades sealhulgas tõhusama perekondade otsimise ja reintegreerimistingimused. Tagasisaatmise käsiraamatus⁵⁸ ja komisjoni 7. märtsi 2017. aasta soovitusel tagasisaatmise tõhususe suurendamise kohta direktiivi 2008/115/EÜ⁵⁹ rakendamisel esitatakse lapse parimaid huve käsitlevad konkreetsed suunised. On oluline tagada, et tagasisaadetavatele lastele võimaldatakse kiiresti juurdepääs asjakohastele (re)integreerimismeetmetele, seda nii enne lahkumist kui ka pärast saabumist oma päritoluriiki või muusse kolmandasse riiki.

---

⁵⁴ Lapsrändajad on väga suures vaesusohus ning komisjoni soovitusel „Investeeringutes lastesse aitame neil välja rabeleda ebasoodsate olude ringist“ kirjeldatud integreeritud lähenemisviis võimaldab integratsioonile uuesti keskenduda. ELT L 59, 2.3.2013, lk 5-16.

⁵⁵ 11130/15

⁵⁶ Määrus (EL) nr 519/2014, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond, ELT L 150, 20.5.2014, lk 168-194.

⁵⁷ COM(2016) 468 final.

⁵⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/return_handbook_et.pdf.

⁵⁹ C(2017) 1600 final.

Peamised meetmed:

2017. aastal on komisjonil kavas:

- edendada laste integreerimist olemasolevate rahaliste vahendite ja heade tavade vahetamise abil, mis käsitlevad avalikele teenustele ja sihtotstarbelistele programmidele mittediskrimineeriva juurdepääsu tagamist.

Liikmesriike kutsutakse üles võtma järgmisi meetmeid:

- tagama lühikese ajavahemiku jooksul pärast saabumist võrdne juurdepääs kaasavale haridusele, sealhulgas alusharidusele ja lapsehoiule, ning töötama välja ja rakendama selle toetuseks sihtotstarbelisi programme;
- tagama kõigile lastele tervishoiuteenuste ja teiste oluliste avalike teenuste õigeaegne kättesaadavus;
- osutama täiskasvanuikka jõudvatele (või hoolekandesüsteemist lahkuvatele) lastele tuge juurdepääsul vajalikule haridusele ja koolitusele;
- toetama sotsiaalset kaasatust kõigis integratsiooniga seotud strateegiates, nt muu elanikkonna hulgas, mitte eraldi majutamise ja kaasava hariduse seadmine prioriteediks;
- hoogustama rahvusvahelist kaitset vajavate laste Euroopasse ümberasustamist;
- tagama asjakohaste perede otsimise ja reintegreerimismeetmete olemasolu, et täita päritoluriiki tagasi saadetavate laste vajadusi.

7. VALDKONDADEVAHELISED MEETMED: LAPSE PARIMATE HUVIDE JÄRGIMINE JA TAGAMINE; ANDMETE, TEADUSUURINGUTE, KOOLITUSE JA RAHASTAMISE TÕHUSAM KASUTAMINE

Lapsi käsitlevate meetmete või otsuste⁶⁰ puhul tuleb esmase kohusena hinnata ja arvesse võtta **lapse parimaid huvisid**. Praegu aga ei ole enamiku liikmesriikide õiguses sätestatud menetlust, mis tagaks parimate huvide kindlaksmääramise ja rakendamise ning hõlmaks ka individuaalsel ja mitut valdkonda hõlmaval hindamisel põhinevaid saatjata laste jaoks mõeldud püsivaid lahendusi. Samuti ei sätestata liikmesriikide õiguses alati täpselt eestkostja ülesandeid kõnealuses kontekstis. On oluline, et Euroopa Liit annab kõnealuses küsimuses täiendavaid suuniseid, toetudes seejuures rahvusvahelistele normidele. Lapse parimate huvide nõuetekohane kindlaksmääramine tema jaoks kõige asjakohasema püsiva lahenduse kindlaks tegemisel peaks hõlmama täiendavaid menetluslikke tagatisi, kuna sellel otsusel on väga suur mõju tema tulevikule⁶¹.

Kasulikuks võivad osutada ka sihtotstarbelised teadusuuringud. Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Horisont 2020“ raames teostatakse teadusuuringuid, leidmaks lahendust lapsrändajate ELi haridussüsteemi integreerimise küsimusele.

Lapsi tuleb teavitada nende õigustest, menetlustest ja nende kaitseks mõeldud teenustest lapsesõbralikul ning vanust ja konteksti arvestaval viisil. Puuduste kõrvaldamisel tuleb teha rohkem jõupingutusi ning laste vajaduste rahuldamisel tuleb kasutada erinevaid teavitusmeetodeid. Sellega seoses on kasulikuks osutunud kultuurivahendajate ja tõlkide kasutamine.

⁶⁰ [Lapse](http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf) [Õiguste](http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf) [Komitee](http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf) [üldine](http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf) [märkus](http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf) [nr 14:](http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf) http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf; menetluslikud tagatised vt ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti parimaid huvisid käsitlevad suunised: Safe and Sound, 2014, V jagu: <http://www.refworld.org/docid/5423da264.html>; Parimate huvide kindlaksmääramise 2012. aasta suunised (<http://www.unhcr.org/4566b16b2.pdf>) ja ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti/Rahvusvahelise Punase Risti praktiline käsiraamat (<http://www.refworld.org/pdfid/4e4a57d02.pdf>).

⁶¹ Dublini III määruse artikli 6 lõige 1, Eurodaci määruse põhjendus 35, uuesti sõnastatud varjupaigamenetluste direktiivi põhjendus 33, uuesti sõnastatud miinimumnõuete direktiivi põhjendus 18, vastuvõtutingimuste direktiivi põhjendus 9 ja artikli 23 lõige 2.

Euroopa Liit on tõhustanud liikmesriikidele antavat **operatiivtuge**, mis hõlmab koolitusi, andmekogumist, rahastamist ja heade tavade vahetamist. Euroopa Liit jätkab jõupingutusi kõigi käesolevas teatises kirjeldatud meetmete rakendamise toetamiseks.

Lastega ja nende heaks töötaval isikul (nt piirivalvurid, vastuvõtukeskuste töötajad, eestkostja) puudub sageli piisav **koolitus lastekaitse**, lapse õiguste ning lastega nende sugu, vanust ja konteksti arvestaval viisil suhtlemise alal. Esmatähtis peaks olema koolitustegevusele vahendite eraldamine. 2017. aastal suurendavad asjaomased ELi ametid lapsrändajate kaitset käsitlevat toetust ja vastavasisulistele koolituste mahtu.

Lapsrändajaid käsitlevad andmed on siiani väga killustatud, sageli vanuse ja soo kaupa liigitamata ning mitte alati võrreldavad, muutes nii lapsed ja nende vajadused „nähtamatuks“. Lisaks sellele ei ole teada vastuvõtu- ja hoolekandeesutustest kaduma läinud või põgenenud saatjaga või saatjata laste täpne arv⁶². Koordineeritult kogutakse andmeid ainult varjupaigataotluse esitanud laste arvu kohta. Poliitika väljakujundamiseks ja tugiteenuste tõhusamaks kavandamiseks ning erandolukordade planeerimiseks⁶³ kooskõlas 19. septembri 2016. aasta New Yorgi pagulaste ja rändajate deklaratsiooniga⁶⁴ on vaja kõigi lapsrändajate kohta üksikasjalikumat teavet. Selleks loob komisjoni rände ja demograafia teadmiste keskus lapsrändajaid käsitleva andmehoidla⁶⁵. 2017. aasta lõpuks alustab komisjon ka laste ja rändega seotud ELi tasandi andmekogumise võimalikku tõhustamist käsitlevaid konsultatsioone, võttes sealhulgas aluseks rändestatistika määruse⁶⁶ ja 2011. aasta suunised^{67,68}. Selle eesmärk on parandada kõnealuste andmete ulatust, kättesaadavust ja üksikasjalikkuse taset.

ELi vahenditest panustatakse lapsrändajate kaitsele ning toetatakse **integreeritud lastekaitse süsteeme**. Laste osakaalu kasv üldises rändevoos eeldaks siiski ka nende vajaduste käsitlemist prioriteedina Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning Sisejulgeolekufondi raames rahastatavates liikmesriikide riiklikes programmides vastavalt kõnealuse nähtuse ulatusele. Kaitse on integreeritud erakorralise toetuse rahastamisvahendist toetatud hädaabimeetmetesse. Vastuvõtmise, integratsiooni, hariduse, koolituse või menetluslikele tagatistele juurdepääsu toetamiseks tuleks rohkem kasutada teisi ELi vahendeid, sealhulgas Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde, nagu näiteks Euroopa Sotsiaalfond, Euroopa Regionaalarengu Fond, abifond enim puudust kannatavate isikute jaoks, Euroopa tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programmi ning õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programmi⁶⁹. Samal ajal on oluline tagada, et vajalike ELi vahendite eraldamine hõlmaks lastekaitse nõuet nii, et lastega otseses kontaktis olevad

⁶² 2013. aastal esitati komisjoni uurimuses „Missing children in the European Union: Mapping, data collection and statistics“ andmed 12 liikmesriigis kaduma läinud saatjata laste arvu kohta. http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/missing_children_study_2013_en.pdf.

⁶³ Nt tagasi võetud rahvusvahelise kaitse taotlused, pooleliolevad juhtumid, seisundi andmise või äravõtmise otsused ja Dublini määruse kohased üleandmised.

⁶⁴ <https://refugeemigrants.un.org/declaration> - II jagu. Kohustused, mida kohaldatakse nii pagulaste kui ka rändajate suhtes, punkt 40.

⁶⁵ <https://ec.europa.eu/jrc/en/migration-and-demography>.

⁶⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=CELEX%3A32009R0223>. Määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta, ELT L 87, 31.3, lk 164–173.

⁶⁷ Eurostat, esimesed muudel põhjustel välja antud elamisload põhjuste, kehtivusaja ja kodakondsuse kaupa http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_resoth

⁶⁸ Eurostat, esimesed muudel põhjustel välja antud elamisload põhjuste, kehtivusaja ja kodakondsuse kaupa http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_resoth

⁶⁹ Lapsrändajate kaitsele suunatud ELi vahendeid käsitlev taustdokument, 2016. aasta lapse õiguste Euroopa foorum. http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=19748.

organisatsioonid tagaksid, et nende töötajad on läbinud kontrolli ja vastavate oskustega, ning kehtestatud on aruandluskord ja -mehhanismid ning vastutusmeetmed.

Liikmesriikides on lapsrändajate kaitse kohta hulgaliselt teadmisi ja **praktilisi kogemusi**, mida tuleb kohalikul ja riiklikul tasandil jagada.

Komisjon tagab ka ELi õiguse kõigi asjaomaste aspektide rakendamise hoolika järelevalve, sealhulgas eelkõige kooskõla põhiõigustest tulenevate kohustustega ning lapse õigustega seotud kaitsemeetmete täitmise⁷⁰.

Peamised meetmed:

2017. aastal/alates 2017. aastast võtavad komisjon ja ELi ametid järgmisi meetmeid:

- pakuvad lapse parimate huvide hindamist käsitlevaid täiendavaid koolitusi, suuniseid ja vahendeid;
- alustavad laste ja rändega seotud ELi tasandi andmekogumise võimalikku tõhustamist käsitlevaid konsultatsioone, võttes sealhulgas aluseks rändestatistika määruse ja 2011. aasta suunised, kusjuures komisjoni rände ja demograafia teadmiste keskus loob lapsrändajaid käsitleva andmehoidla;
- nõuavad, et lastega otseses kontaktis olevatel organisatsioonidel oleks ELi vahendite saamiseks lapse kaitset käsitlevat sisestrategieid;
- koguvad ja jagavad veebipõhise andmebaasi kaudu lapsrändajate kaitset käsitlevaid häid tavasid.

Liikmesriike kutsutakse üles võtma järgmisi meetmeid:

- tagama, et kõigile lastele antakse lapsesõbralikul ning nende vanust ja konteksti arvestaval viisil asjaomast teavet nende õiguste ja menetluste kohta,
- tagama, et lapsrändajatega alates ELi piirile saabumisest kuni nende integreerimise või tagasisaatmiseni tegelevad isikud on asjakohaselt koolitatud ning vajaduse korral kaasatakse lapse kaitse valdkonna asjatundjad;
- seadma lapsrändajad AMiFi ja ISFi siseriiklikes programmides esikohale; kasutama muid olemasolevaid täiendavaid ELi vahendeid ning tagama, et rahastatavatel organisatsioonidel on olemas toimivad lapse kaitse strateegiad;
- edendama lapsrändajate kohta rohkem üksikasjalikemate andmete ja statistika kogumist.

8. KOKKUVÕTE

Saatjata lapsi käsitleva tegevuskava (2010–2014) raames, sealhulgas seoses lapsrändajate kaitse õigusraamistikuga, on tehtud edusamme, nagu selgub käesolevale teatisele lisatud komisjoni talituste töödokumentidest. Liikmesriikides on lapsrändajate kaitse kohta hulgaliselt teadmisi ja praktilisi kogemusi, mida tuleks laialdaselt jagada. Praeguste probleemide lahendamiseks on **kõigi lapsrändajate kaitse taset vaja** oluliselt parandada.

Seetõttu on käesolevas teatises esitatud peamised lühiajalised meetmed, mille õnnestumiseks on vaja võtta **ELi, riiklikul, piirkondlikul ning kohalikul tasandil** koostöös kodanikuühiskonna ning rahvusvaheliste organisatsioonidega **otsustavaid, kontsentreeritud ja koordineeritud järelemeetmeid**. Seadusandjate kiire heakskiidu saamine menetluses olevatele ettepanekutele, mille eesmärk on reformida Euroopa varjupaigasüsteemi ja mis sisaldavad mitmeid spetsiaalselt laste ja

⁷⁰ http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/acquis_rights_of_child.pdf.

teiste haavatavate isikute kaitse parandamisele suunatud sätteid, kaitseks täiendavalt lapsrändajate õigusi ning liikmesriigid peaksid neid kiiresti rakendama hakkama.

Liikmesriigid tegutsevad jätkuvalt lapsrändajate kaitse tagamise esiliinil ning komisjon toetab neid käesolevas teatises esitatud meetmete abil, võimaldades sealhulgas senisest enam koolitusi, operatiivtuge ja rahastamisvahendeid. Tõhustatakse ka ELi ametite vahelist koostööd ning koostööd riiklike ametiasutuste, ÜRO ametite ning kõnealuses valdkonnas tegutsevate kodanikuühiskonna organisatsioonidega. Komisjon jälgib tähelepanelikult käesolevas teatises esitatud meetmete täitmist ning annab korrapäraselt aru Euroopa Parlamendile ja nõukogule.